

Poznań, dnia 25 września 2013 r.

OPINIA PRAWNA:
MOŻLIWOŚĆ ORGANIZOWANIA DODATKOWYCH ZAJĘĆ
W PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM
PRZEZ FIRMY ZEWNĘTRZNE PO 1 WRZEŚNIA 2013 R.

1. Opis zagadnienia

Opinia dotyczy stanu prawnego na dzień 1 września 2013 r. w zakresie konieczności i zakresu ponoszenia opłat za zajęcia dodatkowe prowadzone w publicznym przedszkolu w kontekście nowelizacji przepisów o systemie oświaty.

2. Stan prawny

Podstawę prawną opinii stanowi Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 18 lipca 2013 r. poz. 827). Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2013 r.

3. Wnioski ogólne

Zgodnie z art. 14 ust. 8 ustawy o systemie oświaty, w wersji obowiązującej od dnia 1 września 2013 r., publiczne przedszkola, publiczne inne formy wychowania przedszkolnego, niepubliczne przedszkola, o których mowa w art. 90 ust. 1b, oraz

niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 90 ust. 1 c, nie mogą pobierać opłat innych niż opłaty ustalone zgodnie z ust. 5, 5f, 6 i 9. Opłaty, o których mowa w powołanych ust. 5, 5f i 9 to opłaty za pobyt dziecka w placówce po godzinie 13.00, czyli w kwocie maksymalnie 1 zł za godzinę pobytu, w ust. 6 natomiast mowa jest o opłatach za wyżywienie. **Z ww. przepisów wynika, że przedszkole nie może nakładać żadnych opłat ponad wymienione powyżej - czyli ponad opłaty za pobyt dziecka po godz. 13.00 w kwocie maksymalnie 1 zł za godzinę pobytu oraz ponad opłaty za wyżywienie. Z przepisów tych nie wynika, aby przedszkole nie mogło organizować zajęć dodatkowych, a jedynie, że przedszkole nie może pobierać za nie opłat od rodziców.** W tym momencie podkreślam, że nie ma znaczenia godzina prowadzenia zajęć dodatkowych- mogą się one odbywać zarówno przed, jak i po godzinie 13.00. Żaden przepis ustawy nie wprowadza rozróżnienia w tym zakresie.

Podkreślić przy tym należy, że Minister Edukacji Narodowej nie posiada kompetencji sądów czy Trybunału Konstytucyjnego. Minister jest urzędnikiem państwowym i chociaż jest uprawniony do wydawania wytycznych dla kuratorów oświaty, to nie jest uprawniony do wydawania ogólnie obowiązujących interpretacji jakichkolwiek przepisów prawa, w tym także ustawy o systemie oświaty. W związku z powyższym prowadzona przez Minister Edukacji Narodowej interpretacja ustawy o systemie oświaty nie może być uznana za niepodważalną.

Ponadto warto wskazać, że Minister należy do organów administracji rządowej, podczas gdy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli należy do zadań własnych gmin. Gminy winny stosować przepisy ustaw, a w omawianym zakresie ustawę o systemie oświaty.

Zgodnie z art. 1 pkt. 15) ww. ustawy system oświaty zapewnia warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Stwierdzić należy, że działania Ministra zmierzające do likwidacji dodatkowo opłacanych przez rodziców zajęć w

przedszkolach są niezgodne z treścią ww. przepisu. Ukształtowana w ostatnich miesiącach przez Ministra polityka państwa, która niszczy „warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów” w rozumieniu ww. przepisu poprzez systemowe ograniczanie prowadzenia dodatkowych zajęć z języków obcych czy zajęć sportowych narusza z pewnością ustawę o systemie oświaty.

4. Rada rodziców.

W tym momencie wskazuję, że nowelizacja ustawy nie zmieniła art. 54 ust. 8 ustawy. Zgodnie z tym przepisem, „w celu wspierania działalności statutowej szkoły lub placówki, rada rodziców może gromadzić fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin, o którym mowa w art. 53 ust. 4.”

Tym samym, zdaniem Opiniującego, istnieje nadal możliwość zbierania przez Radę Rodziców środków na fundusze z dobrowolnych składek rodziców. Celem działalności statutowej przedszkola jest edukacja i rozwój dzieci, na ten cel Rada Rodziców może więc zbierać fundusze, zgodnie z zapisami ustawy. Fundusze takie Rada Rodziców może przekazywać na konto przedszkola z przeznaczeniem przykładowo na opłacenie zajęć dodatkowych, co powinno wynikać z regulaminu Rady Rodziców. Przedszkole za te fundusze (albo z ich wsparciem) może finansować zajęcia dodatkowe. W zajęciach mogą uczestniczyć wszystkie dzieci, bez względu na to, czy rodzic wpłaca dobrowolne składki na Radę Rodziców, czy nie.

Zdaniem Opiniującego ww. konstrukcja niczym nie różni się od zbierania funduszy na tzw. kulturę (wycieczki, koncerty itp.), gdzie również rodzice wpłacają dobrowolne składki na fundusz Rady Rodziców, a Rada Rodziców przekazuje te pieniądze przedszkolu na opłacenie wycieczek, koncertów itp. Przedszkole pokrywa koszty wycieczek i koncertów ze środków dobrowolnie przekazanych przez rodziców. W wydarzeniach kulturalnych mogą uczestniczyć wszystkie dzieci, bez względu na to, czy rodzic opłaca składki, czy nie. Zdaniem Opiniującego, gdyby

przyjąć rygorystyczną (i niezgodną z literalnym brzmieniem) interpretację przepisów ustawy o systemie oświaty i dodanego art. 14 ust. 8 zakazującą jakiegokolwiek dodatkowego finansowania przedszkola przez rodziców, składki na fundusz kulturalny powinny być zakazane, podobnie jak składki na wyprawkę itp. Przedszkole bowiem nie powinno, zgodnie z taką interpretacją, pobierać innych opłat ponad te wymienione w ustawie.

5. Stowarzyszenie rodziców.

Dodatkowo wskazuję, że istnieje **możliwość utworzenia przez rodziców stowarzyszenia, które będzie wspierać działalność statutową przedszkola poprzez przekazywanie gromadzonych przez nie środków z przeznaczeniem na zajęcia dodatkowe.** Rozwiązanie to jest o tyle lepsze, że utrudnia zarzuty (w ocenie Opiniującego zupełnie nietrafne, ale mogące się pojawić), że składki gromadzone przez Radę Rodziców, to w istocie środki pobierane przez przedszkole. **Stowarzyszenie ma osobowość prawną i jest podmiotem odrębnym od rodziców, a środki gromadzone przez stowarzyszenie to środki stowarzyszenia, bez względu na to, skąd pochodzą- czy bezpośrednio od rodziców, czy też przykładowo od sponsorów.**

6. Podsumowanie prawne.

Powyższe oznacza, że w godzinach pracy przedszkola, także po godz. 13:00, zgodnie z ustawą o systemie oświaty, mogą być prowadzone w przedszkolu zajęcia dodatkowe przez firmy zewnętrzne opłacane ze środków przedszkola, niezależnie od tego, czy środki te pochodzą ze środków własnych przedszkola, dotacji czy darowizn przekazywanych przez rodziców albo stowarzyszenie wspierające przedszkole.

Podsumowując interpretacja art. 14 ust. 8 w zw. z art. 1 pkt. 15) ustawy nie może prowadzić do wniosku, iż organizowanie ponadprogramowych, dodatkowo opłacanych przez rodziców zajęć w przedszkolach jest niemożliwe. Z zapisów ustawy nie wynika, aby z podmiotami zewnętrznymi przedszkole, rodzice, czy stowarzyszenie rodziców nie mogło zawierać umów na prowadzenie zajęć dodatkowych. Środki na zajęcia dodatkowe mogą być wydatkowane przez rodziców, stowarzyszenie rodziców albo przedszkole, ale w tym ostatnim przypadku nie mogą pochodzić od rodziców. Jednocześnie nie ma zakazu finansowania działalności przedszkola z dotacji czy darowizn od rodziców.

7. Ryzyka.

Próby wdrożenia powyższej interpretacji niosą za sobą następujące ryzyka:

- a) Ryzyko uznania interpretacji za nieprawidłową przez organy nadzorujące przedszkola z uwagi na wytyczne ministerialne (minister jest przełożonym kuratorów oświaty). Stopień ryzyka: bardzo wysoki.
- b) Ryzyko odmowy stosowania interpretacji przez dyrektorów przedszkoli z obawy przed konsekwencjami służbowymi. Stopień ryzyka: bardzo wysoki.
- c) Ryzyko odmowy wdrażania interpretacji przez organy stanowiące miast (rady miasta), przede wszystkim z przyczyn politycznych (minister jest członkiem tej samej partii co radni rady miasta). Stopień ryzyka: bardzo wysoki.

8. Wnioski końcowe.

W związku z powyższym wskazane jest prowadzenie kampanii uświadamiających dziennikarzy i polityków koalicji rządzącej o zaistniałym problemie przedstawiając nie tylko argumenty prawne, ale przede wszystkim dowodzące z jednej strony obniżenia jakości wychowania przedszkolnego, co wpływa na rozwój najmłodszych (np. blokada prowadzenia zajęć z języka angielskiego w najlepszych dla dzieci godzinach, w latach, gdy są najbardziej

chłonne czy brak możliwości uczestniczenia w dodatkowych zajęciach sportowych),
czy osłabiania przedsiębiorców z branży edukacyjnej z drugiej strony.

Do zmiany zaistniałej sytuacji wymagana jest zmiana oficjalnej polityki ministerialnej w omawianym zakresie, do czego może praktycznie dojść jedynie w dwóch przypadkach – dymisji ministra lub nowelizacji ustawy o systemie oświaty, co prawda niepotrzebnej, gdyż z obecnej wersji ustawy nie wynika, że dodatkowo odpłatne zajęcia nie mogą być prowadzone, lecz wskazanej, aby wprowadzić jednoznaczną normę umożliwiającą prowadzenie odpłatnych zajęć dodatkowych w przedszkolach.

Aleksander Blumski

radca prawny